

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.--Teléfono, 186.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	2 rals al mes.
Fora.	8 " trimestre.
Un número sol.	0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.	

Edició de propaganda

DEL COMPENDI DE LA

DOCTRINA CATALANISTA

premiat en lo Concurs Regionalista del

CENTRE CATALÁ de SABADELL

Y

Aprobat per la Junta Permanent de la UNIÓN CATALANISTA

Tirada 100.000 exemplars

Forma 'n opúscul de 32 planas en 8.ª, d' esmerada impressió
sobre paper satinat y ab cuberta de color.

PREU 15 céntims.

Las demandas al engrós al Secretari del *Centre Catalá de Sabadell*.

AMOR Y DEBER

Ben sentat que Catalunya es la verdadera y única pàtria dels catalans, y que Espanya es una agrupació ó una associació de varias pàtrias, desapareix naturalment la confusió d' idees originadas per lo que sens cap fonament s' ha volgut anomenar pàtria petita y pàtria gran, puig l' home té sols una pàtria com té un sol pare y una sola mare, y de consegüent, si Catalunya es la pàtria dels catalans, Espanya no pot ser de cap manera nostra pàtria ni gran ni xica com no es tampoch la pàtria dels gallegos, ni dels castellans, ni dels aragonesos, ni nabarros y basconcats.

Tots aquestos y altres pobles están associats y enlassats, y forman la entitat Espanya, l' estat espanyol, pero aquest enlassament més ó menys voluntari, més ó menys forsat y més ó menys de conveniencia, sols limita sa llibertat d' acció, pero no destrueix sa personalitat com sols limita la llibertat d' acció d' un individu lo perteneixer á una associació ó formar part d' una rahó social sens que per aixó perdi sa personalitat propia podent segons los tractes y circumstancias separarse de l' associació ó rahó social com sovint se verifica entre individus y sovint també se verifica ab las nacionalitats, quedant aquesta veritat ben demostrada á Espanya mateix, separantse del Estat espanyol, las nacionalitats d' Italia y los pobles d' América que avuy son estats independents.

Los afectes donchs que sentim per la Pàtria no son los afectes que sentim per l' Estat, puig per la Pàtria sentim l' amor natural, semblant á l' amor que sent lo fill per los pares, y per l' Estat sentim sols la estimació del deber com sentim per tota associació, de la qual per gust ó conveniencia ne formém part.

La tendencia uniformista de las dinastías d' Austria y de Borbó nutrida ab lo caràcter absorbent castellá y las idees filosóficas desenrotlladas á Fransa en lo passat sigle han lograt desviar tant lo sentiment de Pàtria entre las nacionalitats espanyolas que aquest amor natural y sagrat s' ha aplicat á la entitat Espanya, y com lo verdader amor no pot esser sino natural, desde l' moment en que s' ha volgut aplicar artificialment s' ha debilitat de tal manera, que n' ha esdevingut aquesta freda indiferencia per tot lo que fá olor de política, naixentne per consecuencia llògica, lo egoisme individual que 'ns ha colocat al peu del abím.

Regoneixent de bon grat la conveniencia de la unió de las nacionalitats espanyolas formant un sol Estat baix un sol gefe, tenim lo deber de contribuir ab totes nostras forsas al manteniment y prestigi d' aquest Estat, y per lo tant tenim de respectar y procurar sia respectat lo nom d' Espanya, puig som espanyols pel mer fet de perteneixer á la unió de varias nacionalitats ab lo nom d' Espanya com son francesos la part de ca-

talans dels Pirineus enllà pel mer fet de perteneixer al Estat francès; deber tenen donchs de contribuir en tot y defensar á Fransa los catalans francesos com deber tenim los catalans espanyols de contribuir en tot y defensar á Espanya, pero aixó es sols un deber creat per las circunstancias, pero rés més que deber y fins podria convertir-se en estimació si tan honrats nos veyam y tants beneficis repartavam de perteneixer á aytal Estat, pero del deber y obligació, del deber per conveniencia y fins de la estimació per simpatia, al sagrat amor natural de pàtria hi vá molta diferencia.

Durant lo present sigle s' han vist probas ben palpables de la forsa del amor natural de pàtria ben encaminat y de la feblesa d' aquest mateix amor descarrilat y conduhit á estimar una pàtria artificial. Rompu-das las lligaduras que unian las nacionalitats espanyolas al Estat per las fortas ungladas de l' áliga francesa quedan aquestas nacionalitats mestressas d' ellas mateixas, y com pert art d' encantament se desempalle-gan del jou de Napoleon, pero infiltrats nostres avis per la influencia de l' escola filosófica del uniformisme, procuran no sols unir-se sino identi-ficarse, desvian l' amor de pàtria que los acabava de salvar y lo dirigeixen al Estat artificial que anava renaixent, y tenen la debilitat y la ofusca-ció de proclamar en las cortis de Cádiz que «unos mismos códigos y unas mismas leyes regirian para todos los españoles.»

Desviant l' amor natural no tingué ahont fixarse, y nasqué desseguida lo egoisme personal que engendrà aquesta série de revolucions y pronun-ciaments desde 'l traïdor Riego fins als Martínez Campos y Villacampas, y desde las més petites saragatas fins als horrendos crims de la matansa dels frares y saqueix de las joyas més artisticas de la pàtria profanadas per sos propis fills que no repararen en arrancar las entranyas de sa mare pàtria, ja que havian arrancat de son cor l' amor que per natura-lesa li tenian fentlos estimar una pàtria artificial que jamay podian mi-rar com á pàtria.

Es precis donchs no fer-se il·lusions, l' amor natural no pot emplearse sino en vers la pàtria natural, lo compliment del deber y fins la estima-ció es lo que corresponent á la pàtria artificial, filla de las circunstancias.

L' Estat es uuna Rahó Social, la Pàtria es una familia, lo gefe de fa-milia que perteneix a una rahó social, té deber d' aplicar sas forsas, sas energias y sa inteligencia en procurar la millor marxa d' aquella rahó social y fins sa familia deuen ajudar-lo y deuen respectar y venerar y fins estimar la entitat social á que perteneixen, pero jamay ningú pen-sará en traslladar l' amor natural de la familia envers son pare y de son pare portarlo á la casa social.

Tinguém donchs ben deslindat l' amor natural y lo deber y la estima-ció de circunstancias y conveniencias, procurém treballar per que la casa social Estat siga próspera, rica y respectada, pero no deixém l' amor de familia, procurant que visca independenta en sa administració doméstica, y la casa social marxará próspera ab pau y armonia, pero jamay pensém

en menys preuhar en despreciar la família destruint los llassos de la llar domèstica y fent una barreja de famílies en una sola casa y una sola cuina y un sol dormitori, puig llavors serà una olla de grills, y al mateix temps que quedarán destruidas las famílies en son règimen domèstich quedarà aniquilada la rahó social que ben portada les donaria vida á totes de la vida que de totes rebria.

La escola uniformista, lo caràcter absorbent de Castella ha arrebasat l' amor de las famílies que formavan la rahó social Espanya, los vinculs de la llar s' han romput, totes s' han barrejat y cuinan y menjan y dormen en un mateix porxo, y las barallas, los crims y las desgracias de tota mena han aniquilat la casa social, un campí qui pugui es lo crit unànim y lo egoisme es l' únich senyor de la gran olla da grills.

Amor y deber, l' amor natural per la pàtria natural, lo compliment del deber y la estimació convencional per lo Estat á que pertènexem; no desviem donchs a aquest amor ni aquest deber, puig estimar per forsa es imposible.

P.

SECCIÓ POLITICA

Los senadors s' espavilan.

No 's dirà d' avuy endavant que 'ls individus de la alta Cambra passin dormint las horas del dia.

Y en tot cas fora aixó cert tractantse d' assumptos qu' interessin al be generl del pays.

Pero no quan ne puguin trower profit propi ó siga interessant á sas particulars conveniencias.

No contents de demanar la franquicia en los correus, que ja abans tenian, y que s' hagué de suprimir per los abusos escandalosos de qu'era causa, treballan ara pera conseguir passatge franch en lo servey ferro-viari, talment com si fossin bojos ó criminals á quins l'Estat costa ja 'ls gastos de viatge.

¡Alsa amigo, y no buscan pocas gangas *los padres graves de la Patria!*

¡Qui havia de pensar que fossin ells, justament ells, la part sensata y reposada de la política, que passessin lo temps demanant ganguetas com qualsevol suca-tinters de ministèri.

*
*
*

Y com si aixó ja no fos prou, posats á fer lo pobre hi ha hagut senador que s' ha atrevit á demanar dietas en pago del seu carrech y fins ¡Don lo perdó la *justicia y conveniencia* de que 's comptin com anys de servey pera 'ls efectes dels drets passius lo temps que dessempeyenan senadors y diputats sos respectius carrechs.

Es lo que 'ns faltava.

Que diputats y senadors tinguessen franch lo correu y 'l passatge del ferro-carril, que cobressin una bona dieta y que passats los anys que s' catipulessin dessempeyant lo carrech, ingressessin en las classes passivas, á viurar del pays y ab la esquena dreca.

Socialisme pels rics y treballs y angúnias pels pobres.

Sembla mentida que á certa gent que hauria de tenir un xich sentit comú ja que no de inteligencia, se 'ls hi acudeixin barbaritats d' aquesta especie.

Oh y no 's pensin que 'ls senadors sigan pobres de solemnitat ó gent de poch mes ó menos.

Pera ser senador, de la classe que 's vulga, perque també hi han classes, es necessari possehir una renda anyal de quatre á dotze mil duros.

Res, una friolera.

Y ab tot aixó ¡pobrets! 's ven que á alguns no 'ls deu arribar la renda ni pels sellos de las cartas y previsors de mena tractan d' assegurar-se una *prometa* pera 'l resto de *sus dias*.

¡Ay Senyor quinas cosas 's venhen!

Ya ho deya aquella vella y per aixó no volia morir-se.

Ves qui s' havia de pensar que ab lo temps pugui venir dia en que se senti demanar caritat per un senyor senador y rentista qu' esta morint-se de gana.

La Academia de Llegislació y Jurisprudencia ha acabat de confirmar lo concepte que tothom te format dels empleats y dels politichs.

Ab motiu de la discussió haguda respecte la colocació de l' estatua del politich sagasti Alonso Martinez, de que ja estan enterats nostres llegidors, s'han posat contra la justícia y 'ls sentiments unanims de la gent de nostra terra, casi be unicament politichs y empleats de totes categories.

Repassin la llista dels votants en contra y salvo contadissimas escepcions quals noms sembla que 's deleixen pera sortir d' entre tanta fullaraca, la inmensa majoria ó firma mensualment la nómina ó porta una acta en pago de serveys als ilustres de la colla.

Tots ells, com mognts per un ressort, han obehit las ordres dels amos y senyors de la provincia; tots ells entre la conciencia y la butxaca han preferit tenir remordiments si algun dia se 'ls desperta.

Fins pera que 's veigi mes clar, veyent lo triomf escanyolit y miserable, hi ha hagut prou poder pera fer adherir en la sessió següent á 6 ó 7 senyors acadèmichs, diputats també ó empleats ab paga, que tal vegada havian fugit d' estudi lo dia de las patacadas.

Ya ho vehuen, fins los partidaris de nadar y guardar la roba han tingut de sometrers y votar contra el dret de Catalunya.

Ha sigut una verdadera separació de classes.

Al un costat los atvocats catalans sens mes tituls que l' amor á la seva terra.

Dol altra los catalans renegats, subjectes de peus y mans als cacichs de la política.

L' Academia ha demostrat que uns y altres no poden juntarse. Fan com l' oli y 'l aigua.

Y no parlem dels poch castellans que votaren, com es natural, en contra, perque aquets al fi y al cap defensaven á gent de la seva terra.

Devian haverse abtingut, es veritat, per no importarlos á ells gens ni mica aqueix assumpto.

Pero posats á manifejar defensaren sos paysans á tota costa, donant una lliçó de patriotisme als renegats de nostra terra.

SEMPRE 'LS MATEIXOS

En la conciencia de tots los catalans está la conducta indigna que ab ells s' observa principalment per las autoritats y empleats subalterns, posant obstacles, sempre que la ocasió se 'ls presenta, al us de las facultats y drets que las lleys los hi regoneixen ó quan menos no 'ls hi negan, sobre tot si 's tracta de lo que 'ls es privatiu ó 'ls diferencia dels demás espanyols. Aquest fet que per sa constancia y per sa repetició podria creures que obeheix á un plan meditat y preconcebut y aixís es sens dubte respecte dels que ocupan llocs secundaris é ínfims de la administració, los quins no fan altra cosa que deixar-se portar per la atmósfera que 'ls enrotlla ó per perjudicis de rassa. Lo cert es que en general tots los que 'ns governan, desde 'ls d' enteniment més clar fins als més obtusos, que sols deuen lo pa que menjan á la protecció d' algun personatge, tots tenen á la massa de la sanch la aborrició á quant fa olor de propi y distintiu de las regions que no son lo ronyó d' Espanya, y 's complauehen á dret y á tort, fins instintivament á suprimirho ó esborrarho.

Aixís procedeixen ara ab nostre dret, aixís procediren y han procedit sempre ab nostra llengua, privant ó impeding arbitriament son us en aquells actes oficials en los quins cap ley lo priva, ni l' impideix.

Y aquesta aborrició produheix uns mateixos procediments, no sols contra Catalunya, sino contra Nabarra y contra Basconia. Allí tampoch los nostres governants grans y petits, poden sufrir res de lo que distingeix, res de lo que caracteriza aquellas regions, y si un día es un quefe de govern lo qui declara abolerts los furs de las Bascongadas, un altre día es un ministre qui vol imposalshi tributs, lo següent un director general qui 'ls hi envía mestres castellans y ara un governador qui 'ls hi nega sas llibertats económicas.

Afortunadament los nabarros com los baschs conservan viu y potent l' esperit regional, l' amor inestingible á sos drets y llibertats, y saben unir-se tots pera la resistencia y pera rebutjar imposicions de tota mena. ¡Tan de bo á Catalunya succehís lo mateix! ¡tant de bo 'ls catalans s' unissen tots pera rebutjar los

grengues de que cada jorn son víctimas! L' exemple digne que 'ns ofereixen los nabarros y 'ls baschs es lo que dovém seguir. Malament conseguirem may pera la nostra pátria la reivindicació de lo que li han prés, sino sabém ni podém guanyar ni preservar los drets, las llibertats que encara 'ns quedan.

Ara mateix, com hem insinuat, las prerrogativas del país basch, acaban de ser desconegudas per una autoritat política y administrativa y al moment ha denunciat y condemnat lo fet la premsa bascongada de tots colors, y mentres las corporacions forals se disposan á respóndrehi degudament, los periódichs de Navarra ofereixen al país basch sa ajuda y son concurs, donant probas d' una solidaritat que desitjariam veure establerta sempre y en tots los cassos entre totas las regions y especialment entre aquellas á las quinas los hi queda encara alguna cosa propia que defensar.

Héus aquí 'ls termes en que dona compte del fet *El Eco de Navarra*:

«Ab vera estupefacció nos hem enterat d' una resolució dictada per lo Gobernador civil d' Álava. Aquesta autoritat s' ha permés suspendre un acort de la Diputació provincial, fent las declaraciones més peregrinas y extraordinarias. Segon los *considerandos* de sa resolució, 'ls furs de las provincias bascas, no foren abolerts per la ley de 28 de Juliol de 1876: la abolicció venia de 1837 y de 1841, datos desde 'ls quins no existeix régimen foral.

«Consecuencia d' aquesta desbaratada premisa es la declaració de que en las provincias euskaras, no hi ha altrás atribucions distintivas y especials, que las referents al modo y forma de pagar las contribucions; y consecuencia igualment, encara que ilógica y arbitraria, es la de que la Diputació alavesa no te competencia pera resoldre en definitiva y últimant la vía gubernativa, los expedients de carácter económic.

«La resolució del Governador civil de Alava sería ridícula per lo desbaratada, si la doctrina que estableix no fos perillósissima pera la existencia dels restos del régimen foral, salvats casi miraculosament del naufragi de las instituciones basco-nabarras, Aceptada y consentida aytal doctrina, nos precipitariam

en lo régimen general y sufriríam las terribles consecuencias de sa funesta y destructora nivellació.

«Alarma per altra part, la sospita, *no infundada per desgracia*, de si 'ls disbarats jurídichs y lógichs de la resolució á que 'ns referím, podrán ésser manifestacions d' aquest sinistre plan ab que fa alguns temps se ve assetjant al país basco-nabarro. Coincideix, en efecte, eixa resolució ab la constant campanya del Govern fusionista contra la llei paccionada de Nabarra y ab las ofensas de teta mena inferidas á Basconia. No ha cedit lo Gabinet sagastí en son empenyo d' humillar á Nabarra, per més que la actitud enérgica de nostre poble l' hagués fet tornar en-rera. No convé, donchs, dormir-se sobre 'ls llorers, ni deixar que passi desapercibuda la més petita senyal d' atach, per aixó denunciem als nabarros l' atropell del governador alavés.

«Nos uneixen ab la provincia d' Alava molts y estrets vincles, y li debém ajuda y defensa, pera tot lo que á la conservació de sos preciosos restos forals fassi en alguna manera referencia. Ella fraternisá ab Nabarra, quan las inoblidables protestas de 1893, y no ha de faltarli la ajuda fraternal dels nabarros, sense diferencia de partits....

Davant d' un enemich fort, perfidiós, alevós, que endressa sos tirs desde las ventatjosas posicions del poder, es necessaria la unió en lo cor y en la voluntat....»

«Nosaltres també unim nostra veu, en que sia humil, a la dels nabarros, y creyém que tots los catalanistas, los regionalistas catalans de tots los partits, la hand'aix ecarigualmente en favorde nostres germans de Basconia. Sa causa nos es comuna; lo procediment que ab ells se segueix es lo mateix que s' ha seguit y se segueix ab nosaltres: precisa *unió en los cors y en las voluntats*; si aquesta unió se consegueix, molt podrém ells y nosaltres pera defensarnos.

Dels qui 'ns governan no 'n debém esperar res, son y serán sempre *'ls matexos*.

J. B. y S.

Mes sobre la estàtua de don Manel Alonso Martínez

Del Centre Escolar Catalanista havem rebut la proclama que insertem

à continuació sense comentaris. Lo criteri del lector podrà ferlosà son capritxo y compendrer lo perque de certas derrotas.

COMPATRICIS:

Encara no s' ha esborrat lo recort de la protesta ab que rebé Catalunya lo Códich Civil, quan— vergonya causa 'l dirho—alguns catalans projectan honrar la memòria de son autor D. Manel Alonso Martinez, colcant la seva estàtua en lo Palau de Justicia de Barcelona. La magnitud del afront revoltá als jurisconsults amants de nostra terra, que, mirant pel bon nom de la Academia de Jurisprudencia y Llegislació, proposaren que s'demanés á la Junta d'obras del Palau de Justicia la eliminació de la estàtua del ministre que tant gran perturbació havia dut á nostre dret. La proposició fou rebutjada per *dos vots de majoria*.

Veus aquí la llista dels que creuen que, ferint de mort las sagradas lleys de Catalunya, D. Manel Alonso Martínez se feu mereixedor de que 'l catalans li aixequessin un monument: parla ab tanta elocuencia que per si sola constituheix una revelació.

Parés.—Empleat de la Diputació provincial y candidat á la secretaría del Ajuntament.

Lamaña.

Bosch y Puig.—Diputat provincial é individuo de las obras del Palau de Justicia.

Sans.—Escribent de la Diputació provincial.

Bertran.

Torruella.—Empleat de la Diputació provincial.

Sandiumenge.—Ex-Diputat provincial.

Admetlla.

Roig y Bergadá.—Diputat provincial.

Badía.—Diputat provincial.

Camino.

Puig y Durán.—Jutje municipal.

Margarit.

Garriga.—Fiscal municipal.

Torner.—Empleat de la Diputació provincial.

vilaregut.

Molins.—Regidor.

Vega.—No es catalá.

Travé.—Regidor.

Martínez.—No es catalá.

Rufart.—Regidor.

Griffo.—No es catalá.

Damians.—Redactor de la *Dinastia*.
Larratea.

Alemanya.—«Floridor de la *Dinastia*».

Lafuente.—No es catalá.

Sanmartí.

Serrahima (D. Maurici).—Degá del Colegi d' Advocats, Advocat del Ajuntament é individuo de la Junta d' obras del Palau de Justicia.

Serrahima (D. Lluís).—Fill de don Maurici.

Camin.—Cunyat d. D. Maurici.

Andreu.—Ex-jutje municipal.

Jordana.—De la Junta de la Academia.

Domenech.

Armengol y Cornet.—Relator y de la Junta de la Academia.

Samsó.—De la Junta de la Academia.

Vilaseca y Magarre.—De la Junta de la Academia.

Miquel.

Planas.—President de la Junta de la Academia y Diputat.

Orriols.—Representant de la Associació de literats de Madrid.

Centre Escolar Catalanista.—Barcelona 17 de Febrer de 1895,

LITERATURA

LAS TRES LLÁGRIMAS DE 'N CINTO

Ja sabíam que dels tres als quatre anys era en els noys la etat de las preguntas; més quinas preguntas las de 'n Cinto!.. Tant amatents, tant propias, tant interessants, tant adecuadas, considerantnos sa tendresa!... A vegadas, d' entre mitj d' un ramellet de las ignocentas, n' hi sobrexían algunas; tant equívocas y pecaminosas, que, descontente y tot nostra malicia, nos xocavan y sorprenían...—Vos dich qu' anirá lluny... Que l'haurém de capejar!..—jo 'ls deya...—Ay, lo pobrissó!..—responía sa mare, enriallantshi.

Dels cinch als sis anys, que es la etat de la enrahonamenta, hi clavava unas passadas en Cinto, que ni una calandria!.. Però no saltant barranchs, com la majoria dels noys, no sens tó ni só, com 'ls es propi, sino ajustantse á la oportunitat, motivant son xerroteig, descapdellantlo ab gracia... Ab una fantasía, per ésser tant noy, qu' adhuc els grans nos hi embadocavam. Aquell contet de la rateta, reduhit en son trasllat, no passa d' una esquiñida mostra.

«Si segueix aixís—ja deyam,—li donarém carrera.»

Una petita qüestió social promoguda per el Sr. Ramon nos induhí á canviarlo d' estudi, secundant aixís nostras miras. May nos ho havíam cregut del Sr. Ramon, però... aixís son els homes.

Eram abans dels Rams y en un dels diumenjes de la Cuaresma... Per la vigilia d' aquell dia, al tornar d' estudi 'n Cinto, 'ns allargá un paperot—cosa d' un quart de full—ab el membret del col·legi, dessota del qual hi llegirem:

«Los niños que comparezcan con la decencia debida, mañana antes de las nueve, irán á la iglesia acompañados por el Sr. Director, asistiendo á la procesión que se celebrará en el interior de la misma, para dar un paseo, luego, y volverlos á sus casas.»

—Bravo!..—'ns varem dir—donant préssas á sa mare pera que li arreglés la muda. Afanyosa sa mare, li planxá la bata de retort, estrenada un d' aquells días, y que li esqueya com la túnica al *bon nyínyo*; li enllustrá las polaynetas; li raspallá la boyna blava ab ratillas blancas, que finejava tant; li amení 'l mocadoret de seda, color de crema, pera 'l coll, y las mitjas negras de punt inglés, compradas per l' última festa; endressantho tot, cufoya, com si li apariés la mudada de nuvi.

Més, quina no fora nostra sorpresa quan, al endemá y abans de las onze, 'ns veyém al noy, tot pansit y concirós, dihentnos ab eternida veu que 'l Sr. mestre pel sol fet d' anar ab bata, de no vestir d' homenet, com els demés, l' havia tret de la fila!..

Cap baix, en Cinto, mústech, rumiós, com si sentís el pés d' algún peccat que no se li acusava pás en la consciencia, ni gosava á móures.

—Mentres no n' haja fet alguna!...—'ns diguerem.

En Cinto, més esgroguehit encara, aixecá sos ulls, entelats per greu pena, repetintos ab sequedat:

—Perque duya la bata!... Perque duya la bata!...

Al convencesen sa mare vá sortirse de tino.

Se 'l mirava, engelosida, desde las polaquetas enllustradas fins á la viada boyna, que finejava tant, tot repetintse:

«Perqué ets pobret, oy?.. Perque ta mare, ab tot y gastarse 'l fetxe treballant no pot ferte un trajo, com ho fán els més sortosos, eh?.. fill méu!... Pero... fins de la iglesia!.. Es clar, com si Deu 'ls aburrís á n' els pobres!.. ¡Com si 'l Déu dels pobres fós diferent del dels vanitosos!.. Encara que, ben mirat... No fora més lleig que per poder anar el noy á la ditxosa professó, per no donar una enquimerada com la qu' ha rebut aquest angel de Déu, ab semblant afront, m' hagués fet ab el remalehit trajo sens reparar ab els medis?.. Quin mon més fals, més trapacer... Tot ho sacrifica al orgull... á la vanitat... á lo qu' arriba á tret de vista... Y encare diuhen pobres!..—

Y revenxinantse totduna:

—Mira, noy, á cal Sr. Ramon no hi tornarás més!.. Y qué m' ha de sentir!.. Vull que 'm diga si l' anar net y endressat, que 's tot el luxxo que 's pot permetre un pobre, es algun delicte!.. Y á véure si els pobres tenen alguna iglesia expressa, que no vuy que se 'm migri 'l noy per no poder anar á la professó!...—

Vá escoltarnos, per fi, s' aná assossegant, y ab la promesa de canbiarlo de col·legi, 's tranquilisá del tot á la poca estona.

L' endemá ingressavam el noy en el Col·legi de S. Sever, ab caracter de pensionista, quins esforços per part nostra pagava sobradament sa mare ab agrañidas llágrimas.

May nos en penedirem.

El Col·legi de S. Sever, en honor de la veritat, ab sa perfeccionada educació y ab son sistema d' ensenyansa, sólit, gradual, positiu; consistent en dossificar y propinar aquesta segons l' intelecte dels deixebles, ajudant ensempe y enfortint son desenrotllo ab higiénichs exercicis gimnástichs, debudament alternats ab las classes, nos desbastá de tal ayre la grossera crossta que la vida de carrer, ab son excés de llibertat y ab sa carencia d'oportú correctiu, s' havia apoderat de 'n Cinto, que al any no més de serhi, la perla de son seny, mitj enterrada fins allavors, pel fang, guspirejava ja á nostres ulls, fentnos concebir ab sos incipients raigs justas y falagueras esperansas.

JOAN PONS Y MASSAVEU.

(Seguirá.)

Porta-escopetas pera 'l Somatent

De venda en l' estanch y Centre de Suscripcions de

M. BERENGUER

Rambla 37. Preu 3 Rals.— Rambla 37.

NOVAS

Las manifestacions de simpatia que's feren al ilustre dibuixant catalá Joseph Lluís Pellicer á sa arribada á Barcelona foren, jutjant per lo que 'n dihen los periodichs de la capital de la nostra nació catalana, importants y majestuosas.

En l'anden s' hi veyan nutridas representacions de la Unió catalanista, Lliga de Catalunya, Centre Escolar catalanista, Jochs Florals, Centre Excursionista de Catalunya, Circol Artístich, Associació Literaria y Artística, Orfeó catalá, Centre d' Arts decorativas, Atenco Barcelonés, Associació d' Arquitectes y Centres de Obras, tots los alumnos de la Escola de Bellas Arss y de la Escola d' Arquitectura, directors y redactors de la majoria de periodichs barcelonjns, alt personal del Negociat de Bibliotecas y Museos del Ajuntament, lo Sr. rector de la Concepció Sr. D. Joseph M.ª Vilarrasa, crítichs artístichs, pintors, escenógrafos, dibuixants, esculptors, alguns sacerdots, amichs y admiradors de 'n Pellicer, y una gentada inmensa.

Las escenas que 's promogueren á la arribada del abernegát artista son indescriptibles, la multitut delirant al ovirarlo prorrumpé en frenétichs aplaudiments y potents crits de *¡Visca Catalunya!* *¡Abaixa lo centralisme!* *¡Visca Pellicer!* y altres de tant ó mes expressius en só de bofetada al Jurat desvergonyit que 'l rebutjá.

Lo gran artista visiblement emocionat doná las gracias als presents en breus, patrioticas y sentidissimas paraulas, terminant 'ab un crit de *¡Visca Catalunya!* que repercutí potent per aquells ámbits contestat per la gran massa que invadia 'l passeig de la Estació de Fransa.

Connogut en extrem en Pellicer digné als amichs que 'l abressavan *¡Quan vos ho agraeixo!* *¡Are m' alegro d' haber perdut!*

La manifestació, que no cessá d' aplaudir fins que se allunyá 'l gran artista, se discligné sens que la policia hi tingués que intervenir,

Després los deixebles de la Escola de Bellas Arts junt ab molts altres d' altrás facultats y escolas de la capital, se reuniren en lo pati de la Llotja y un d' ells los dirigí la paraula en los següents termes.

« Companys : No es una passió per determinada perssona lo que exalta nostre entussiasme en aquets solemnes moments, sino un esperit

de justa indignació contra un fallo vergonyós donat en menyspreu del art, y que constituïx una afrontosa bofetada pera la cultura nacional catalana.

Ab tal ignominiosa acció se 'ns ha privat d' un mestre que per sos mérits se fes mereixedor de nostra confiança, de la qual sols considerém digne al qui es objecte de la present manifestació, víctima de la madrilenya justícia d' un tribunal d' oposicions... y ¡dich justícia perquè, segons se veu, avuy dia á Espanya aquest nom te una significació completament contrària de lo que per tal enteném y hem entés sempre tots los catalans.

Hem tingut veu pera cridar ben alt quan la indignació 'ns encenia, y avuy hem de cridar més alt encara pera demostrar plenament al gran dibuixant català al qui ab gust anemeném idol de nostras aspiracions, y dirli ben clar que mentres l' art sia art é hi hagi un Pellicer que 'l conreuhi, ni hem de permetre una injustícia com la que avuy nós denigra ni hem de sufrir mansament que s' atropelli, que s' escupi y que 's menyspreuhi al qui per sos mérits y trióms ha merescut la admiració de tota Europa.

Gloria, donchs, al gran mestre, companys; y sian nostres crits y nostres picaments de mans coral y vibranta protesta que demostrí á aquells senyors de Madrid, los constants enemics de nostra rassa que pretenen esclavisarnos á son gust y capritxo, que la llibertat es nostre lema, puig que avans que tot y per sobre de tot, som y serém sempre catalans.»

Las anteriors paraulas foren sumament aplaudidas, disolguentse la manifestació als crits de ¡Visca Catalunya! ¡Visca Pellicer! ¡Abaix lo centralisme!»

LO CATALANISTA que al tenir notícia de la derrota de 'n Pellicer no ho volgué creurer ja que universalment es reconeguda sa personalitat artística després d' enterarse ¡per vergonya del Art! que 'i fallo del Jurat obehi á las eternas vexacions del centralisme, als vergonyosos y desvergonyits padrinatjes de la corruptora política madrilenya, avuy, diu com lo mestre, que s' alegra de que hagué perdut; sia en prestigi del Art català, com per exemple dels que encare crehuen que Madrid pot portarnos alguna casa de bó; y al associarssse á la manifestació de simpatia que artistes y patricis li han plenament demostrat, ho fa de tot cor y ab la confiança de que la conducta que vé seguint lo Madrid oficial desde que habem tingut la desgracia de caurer en sas urpas, ha de contribuir moltíssim al complet renaixement de nostra única patria Catalunya, en tots los ordres de sa perssonalitat, tant artística com política.

L'Academia de Bellas Arts de nostra ciutat ha dirigit al ilustre dibuixant català en Joseph Lluís Pellicer la següent comunicació que diu al peu de la lletra:

«Aquesta Academia de Bellas Arts ab greu sentiment ha sapigut vos-

tra derrota en las oposicions que heu fet á Madrid pera la cátedra de dibuix del natural y del antich de la Escola de Bellas Arts de Barcelona y per tal motiu ha acordát dirigirvos la present comunicació donantvos una prova de sa simpatia, pera que s'ajunti 'l crit de nostra Academia als clams de protesta que l'art catalá dirigeix en aquestos moments al Jurát que vergonyosament obehint á raquíticas y repugnants miras y ab marcat desprestigi del Art ha tingut l'atreviment de rebutjarvos.

No vos hem de demostrar l'afecte que vos professa aquesta Academia ja que si avans vos admiraba com al mes genial dibuixant espanyol, avuy os considera molt mes gran encara, doichs que no vos hi han volgut veurer aquell jurát que al igual que la oruga que dintre 'l llot s'engreixa no vol veure, ni son microscópic cervell pot compendrer l'admirable espectacle de la mare Naturalesa.

Derrotas hi han que honran, la vostra es una d'ellas, y avuy per tal motiu l'Academia de Bellas Arts de Sabadell de tot corvos felicita.

Deu vos guardi molts anys.—Sabadell 21 Febrer 1895.—Lo President, Narcís Giralt.»

Dias pasats morí en aquesta ciutat la senyora esposa de nostre distingit amich lo cabo del somatén d'aquest districte don Rodrgo Morán. Acompanyém al senyor Moran y demés familia en son dolor.

Lo dissapte 16 passat morí en Tarrasa lo respectable senyor D. Isidro Toras Falguera, ex-alcalde de dita ciutat y un dels fundadors del Real Colegi Tarrasense.

La zona militar de Mataró, en la que va comprés lo partit de Sabadell deu contribuir ab 603 reclutas pera la Peninsula y 4 pera Ultramar en lo cos del present any.

La companyia cómica dramática *Valero* que actúa en nostre Teatro Principal hu disposat per aquesta nit l'estreno en aquesta ciutat de la comedia en 3 actes y en prosa, escrita en francés ab lo títol de *Champagnol malgré lui*, arreglada á la escena espanyola per D. Mariano Pina Domínguez, qual títol es: *Servicio obligatorio*.

Acabará la funció ab la divertida pessa en un acte, original de don Lluís Llibre: *Sense Argument*.

Lo próxim diumenge día 3 de Mars debutará en lo Teatro Euterpe una numerosa companyia d'ópera italiana baix la direcció del intelligent Mtre. don Eusebi Bosch.

En la Secretaria general de la Universitat de Barcelona s'ha rebut lo títol de Llicenciat en Dret de nostre estimat amich y compatrici en Francisch Barata y Planas.

Lo Foment del Treball Nacional de Barcelona á instancias de la Cambra de Comers de Manila redactá un cuestionari, que circulá entre 'ls principals exportadors y personas competents, referent á la manera de transformar per complert lo régimen monetari de Filipinas.

En la secretaria d' aquella Associació se han rebut ja varias contestacions, essentne una de las mes importants la del nostre amic y compatriai lo director del Banc d' aquesta ciutat D. Eudalt Viver, qui presenta un plan complert pera la recullida y canje de la moneda mexicana, introduhint en l' arxipielach la circulació monetaria á base de or.

Ya suposavam que en prenenthi part lo Sr. Viver habia de presentar un treball lluhit y digne del autor de la *Introducció al estudi de la cuestió monetaria*.

S' ha trovat nostre Centre Catalá en la impossibilitat de crear un nou premi pera 'ls Jochs Florals, ja que 'l que habia ofert ha tingut que retirar-lo, segons se 'ns diu, perque en altres Jochs Florals s' havia premiat un tema per l' istil.

L' any vinent se 'n ressercirá ab escreix.

Lo diumenge pasat, tingué lloch en lo Centre Catalá la anunciada vetllada literaria musical, organizada per la secció d' Arts y Lletres.

Com de costum lo saló d' actes estava ple de una numerosa y distingida concurrencia.

En la part literaria foren molt aplaudits la distingida Srta. Delfina Bedós, que llegí ab molta gracia y soltura, un dels populars quadrets d' en Robert Robert, los Sr. Brosa, Saló, que interpreta molt be un idili d' Apeles Mestres, Got, en una poesia original titulada «Las dos flors» y Bedós en una de sas humoristicas composicions.

La part musical resultá brillantissima. En lo piano s' executaren, una mazarca del malguanyat compositor francés B. Godar, per lo Sr. Casas, y ja tre de Lhuloff per lo Sr. Quer essent molt aplaudits abdos Srs. en aquestas pesas y en una brillant fantasia sobre motius del *Trovador* que tocaren á quatre mans. Pero 'ls honors de la vetllada musical foren per lo jove artista Sr. L. Jofre que en los dos números del programa que li foren comfiats, s' acreditá de esser un verdader violinista. 'L seu temperament artístich li permet abarcar tots los géneros de música identificantse en totas las obras ab lo compositor, com ho demostré excentant obras de tan diferent interpretació com lo espresiu *Nocturno* de Chopin, lo difícil *Cant del rusinyol* de Sarasate en que lluhí, la seva seguretat en los *armonichs*, la valenta *Jota Navarra* del mateix autor y una delicada melodia del célebre violinista mulato Brindis de Salas que agrdá molt per lo bonich efecta de sordina y doble corda. Felicitem al Sr. Jofre per l' exit del pasat diamenje y no duptem en asegurar que ab ses dons naturals ajudats per l' estudi á que tan brillantment se dedica será un artista que farà rotllo.

ANUNCI OFICIAL

BANCH DE SABADELL

Aquesta societat procedirà al pago del dividendo de beneficis de 7 pessetas per acció (cupó n.º 13) acordat per la Junta general celebrada 'l dia d' avuy, en los dias feyners desde 'l 25 del corrent Febrer al 9 de Mars pròxim, de nou á dotze del mati; en la inteligencia de que transcorregut dit plasso, no se efectuará 'l pago sino 'ls dimars no festius de cada setmana, de deu á dotze. En las oficinas d' aquesta societat se facilitarán als senyors accionistas las corresponents facturas desde demá, durant las horas ordinarias de despatx.

Se adverteix que, ab arreglo á la disposicions vigents, los titols d' una acció se troban afectes al pago del timbre especial movil de 5 céntims, los de cinch accions al de 25 céntims y los de deu accions al de 50 céntims, que deuen adherirse al dors del respectiu titol al efectuar-se 'l pago del cupó, en qual acte deurán, donchs, presentarse 'ls respectius titols y acompanyarse 'ls timbres movils corresponents que, á quins ho desitjin, los hi seran facilitats en aquestas oficinas.

Los senyors accionistas que tingan depositadas sas accions en la Caixa d'aquest Banch, se servirán passar á recullir sos respectius cupóns dintre d' aquell periodo y 'ls que no ho efectuassin sols podran recullirlos en los dimars esmentats, si bé que al acte haurán d' entregar los aludits timbres pera adherirse als titols.

Sabadell, 17 de Febrer de 1895.—L' Administrador, Eudalt Viver.

La Unión y el Fénix Español

Companyia de Segurs Reunits

Contra incendis y sobre la vida

Representant per Sabadell y sa comarca: Pau Colomer

Carrer de la Soledat, n.º 30 Sabadell.

FILTRES PERA L' AYGUA

Per 8 pessetas evitaréu una pila de enfermetats.

Sabadell es una de las poblacions més castigadas per las enfermetats, gracias á l' aygua carregada de llot, cals y diversas materias vegetals en putrefacció.

Unich modo d' evitarlas es filtrar l' aygua per medi dels filtres científicament construhits per la casa

M. BURGÜES. - CREUHETA, 92.

NOTA.—Per 0'50 CÉNTIMS se neteijan y cambian las materias que serveixen pera clarificar l' aygua.

Imprempta de Pere Tugas, Carrer de Calderon, 36, Teléfono, núm. 186.—SABADELL.